

ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ В ПРАЦЯХ В.С. СОЛОВЙОВА

Фролова Т.К., гр. МЕ-10

Науковий керівник – канд. іст. наук, проф. **Смирнов В.В.**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

В основі всієї творчості Соловйова лежить прагнення до універсальної всеєдності, досягнення «цільного життя» на основі «цільного знання» та «цільної творчості». Ідея універсальної всеєдності Соловйова передбачала підпорядкування Православ'я католицизму. Відсутність православної національної свідомості підштовхувало Соловйова на утопічні проекти з'єднання Православ'я та католицизму у «вільну теократію», в рамках якої російський народ повинен піти на самозречення і визнати папу головою вселенської церкви».

На думку Соловйова, художник, письменник, поет служать досконалій красі і тільки через неї – добру й істині («Про значення поезії в віршах Пушкіна», 1899). Цим висновком Соловйов прагнув «зняти» протиріччя між поглядами адептів «чистого мистецтва» та «утилітаристів».

Людина, за Соловйовим, є посередником між Богом і матеріальним буттям. У людині вся таємниця «абсолютного становища» розкривається з достатньою повнотою. Згадавши (в «Критиці»), що «друге абсолютне» є «істотою таємничою і загадковою», Соловйов писав: «Дозволений цієї загадки, пояснення цієї таємниці ми знаходимо у собі, бо кожен справжній чоловік, будучи, безумовно, сущим, підлягає і природним, емпіричним станам».

Від корінного дуалізму в сфері антропології Соловйов ніколи не відходив, а в останніх своїх статтях, де онтологічний дуалізм (у вченні про людину) замінюється дуалізмом аксіологічним (протистоянням людини між добром і злом), цей дуалізм отримує хоч і нове, але ще більш гостре формулювання. Отже, його космічний процес переходить в історичний – історія, за своєю суттю, має в основі своїй той самий початок, що й життя космосу, а саме, «становлення абсолютного» в «іншому», в хаосі буття. Це є, по суті, боголюдський процес, який в людині отримує нову силу. «Космічний процес закінчується народженням натуральної людини, а за ним історичний процес, готує народження людини духовної».